

**PIENELÄINHOITOLAN PERUSTAMINEN
MAATILARAKENNUKSEEN**

Ammattikorkeakoulututkinnon opinnäytetyö

Mustiala AMK Agrologi

kevät 2018

Katja Elo

AMK Agrologi
Mustiala

Tekijä	Katja Elo	Vuosi 2018
Työn nimi	Pieneläinhoitolan perustaminen maatilarakennukseen	

TIIVISTELMÄ

Tutkimuksen tavoitteena oli selvittää mahdollisuus perustaa pieneläinhoitola vanhaan maatilarakennukseen. Taustalla tutkimuksen aloittamiseen on ollut henkilökohtainen mielenkiinto aihetta ja aihepiiriä kohtaan, tein siis tutkimuksen itseäni varten. Raportin keskeisenä sisältönä olen käynyt läpi tyhjen maatilarakennusten uusiokäytön tarvetta ja eri eläinhoitolamalleja. Pääpainon olen kuitenkin jättänyt yrityksen perustamiselle, liike-toimintasuunnitelmalle ja kannattavuudelle perustaa eläinhoitola maatilarakennukseen.

Toimintaan sopivan maatilarakennuksen hankkiminen ja sen saneeraaminen eläinhoitolan käyttöön soveltuvaksi on suurin yksittäinen kustannuserä. Sopivan kohteen etsinnässä on otettava huomioon hinnan ja sijainnin lisäksi esimerkiksi kosteus- ja ilmanvaihto-ongelmat, sekä sisätilojen korkeus. Nämä vaikuttavat aloitusinvestoinnin suuruuteen huomattavasti ja sitä kautta koko hankkeen kannattavuuteen.

Teorian tasolla tehdyt laskelmat antavat hyvin osviittaa tulevaisuutta ajatellen. Laskelmia tehdessäni huomasin, kuinka tärkeää on ottaa mahdollisimman hyvin kaikki huomioon, ja myös laskea osa hieman yläkanttiin. Kuitenkin itse asiakasmäärät totesin olevan hyvä laittaa minimimäärinä, sillä huomasin, kuinka riippuvainen yrityksen toiminta on sijainnista. Kaikki minimistä enemmän on vain positiivista ja tuottoa yritykselle, joten lähdin positiivisin mielin tulevaisuudessa toteuttamaan projektia käytännössä.

Avainsanat Eläinhoitola, maatilarakennus, lemmikkieläin, kannattavuus

Sivut 32 sivua, joista liitteitä 2 sivua

Degree programme of Agricultural Industries
Mustiala

Author	Katja Elo	Year 2018
Subject	Starting a pet hotel in an old farm building	

ABSTRACT

The aim of the thesis was to find out the possibility to start a pet hotel in an old farm building. In the background of starting this investigation has been personal interest in the subject – meaning I made this investigation for myself. Contents of this report are re-use of empty farm buildings and different pet hotels. The main contents include subjects of starting as an entrepreneur, businessplan and profitability of the project.

Getting a farm building that fits for the project and renovating it for the use of an animal hotel is the single biggest cost. In finding a suitable target attention has to be paid to price range and location as well as problems like moisture, air ventilation and ceiling heights. These have a great effect in the starting funds and to the whole profitability of the project.

Calculations based on theory manage to give a hint of the profitability regarding the possible future. As I was doing the calculations, I noticed how important it was to include as much as you can and even include something extra. Regarding the amount of customers, instead of adding extra I found that you should count with the minimums. The amount of customers reflects immediately on the whole profitability of the project – hence why everything above the minimum is only extra for the company. With that being said, I will have a positive mind when starting this project in the future and actually make it happen.

Keywords   Animal hotel, farm building, pet, profitability

Pages   32 pages including appendices 2 pages

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	1
1.1	Benchmarking tutkimusmenetelmänä.....	1
2	TYHJÄT MAATILARAKENNUKSET	2
3	ELÄINHOITOLAT	5
3.1	Päivähoitolat koirille.....	5
3.2	Pidempään hoitoon soveltuvat hoitolat	6
3.3	Kissahoitolat	6
4	ELÄINHOITOLAN PERUSTAMINEN	7
4.1	Suunnitelma	7
4.1.1	Liikeidean tiivistelmä	7
4.1.2	SWOT	8
4.1.3	Tuotteet ja palvelut	9
4.1.4	Asiakasryhmät	10
4.1.5	Markkinat ja kilpailijat	11
4.2	Mahdolliset tuet.....	12
4.2.1	TE-keskuksen tuet.....	12
4.2.2	ELY-keskuksen tuet.....	13
4.2.3	Business Finland	13
4.2.4	Finnvera	13
5	LUVAT JA LAINSÄÄDÄNTÖ	14
5.1	Tarvittavat luvat ja toimenpiteet	14
5.1.1	Rakennuslupa	14
5.1.2	Ilmoitusvelvollisuus	14
5.1.3	Muuta huomioitavaa	14
5.2	Eläinsuojelulaki.....	15
5.2.1	Voimassa oleva laki (Eläinsuojelulaki 247/1996).	15
5.2.2	Muutoksia tulossa olevaan lakiin	16
6	TYHJIEN MAATILARAKENNUSTEN SOVELTUVUUS UUSIOKÄYTTÖÖN ELÄINHOITOLANA JA PROJEKTIN KANNATTAVUUS.....	17
6.1	Kuluerät	17
6.2	Kannattavuuslaskelma	18
6.3	Johtopäätökset laskelmista	20
7	YHTEENVETO	20
	LÄHTEET	22

Liitteet

Liite 1 Eläinhoitolan hoitosopimusmalli

1 JOHDANTO

Minulla on unelma. Haluan tulevaisuudessa ostaa itselleni vanhan maatiilan, mahdollisimman ränsistyneen, rakennuksineen päivineen. Haluan palauttaa sen entiseen loistoonsa aivan kuin kartanot konsanaan. Itse en kuitenkaan halua joutua riippuvaiseksi maatalouteen liittyvistä töistä, kuten peltojen hoidosta tai maatiilan tuotantoeläimistä. Siksi halusin keksiä toisen vaihtoehdon tyhjän maatiilarakennuksen käyttötarkoitukseksi. Olen eläinrakas ja minulla on koira. Lemmikkien määrä Suomessa on kasvussa ja lemmikit ovat pysyvä trendi – ainakin vielä (Tilastokeskus 2016). Koirien määrä on kasvanut vuoden 2012 jälkeen 11 prosenttia – aina 700 000 koiraan asti (Parikka 2018). Miksipä ei siis jotakin lemmikkeihin liittyvää? Olen ollut eläinhoitolalla töissä ja muistin, että kyseinen eläinhoitolahan on perustettu vanhaan sikalaan. Nyt tiedän mitä haluan tehdä tyhjälle, tarkoituksettomalle maatiilarakennukselle. Perustan siihen eläinhoitolan.

Vanhan maatiilan löytäminen ei ole vaikeaa, niitä jää koko ajan käyttämättömäksi. Syynä on usein huono kannattavuus tai jatkajan puute. Vanha isäntä ei enää jaksaa hoitaa maatiilaa eikä jatkajaa löydy, tai tilan tuotanto on niin pientä, että myönnettyjen tukienkin kanssa yrityksen pyörittäminen on täyttä tuskaa. Joskus myös ongelmaa tuo vanhojen rakennusten kulkuesteet ja puutteelliset tilat tarpeisiin nähden, varsinkin vanhemman ikäpolven asuttamissa rakennuksissa.

Oikeanlaisen maatiilan löytäminen saattaakin olla vaikeampi tapaus. Miten perustetaan eläinhoitola vanhaan maatiilarakennukseen, ja mitä se vaatii? Onko projekti kannattavaa liiketoimintaa ja onko työn määrä liian suuri kannattavuuteen nähden? Vai olisiko sittenkin järkevämpää rakentaa kokonaan uusi rakennus eläinhoitolaksi? Tässä ovat ne kysymykset, joihin yrittän parhaani mukaan vastata raportissani.

1.1 Benchmarking tutkimusmenetelmänä

Työni perustuu osittain tekemääni benchmarking -tutkimukseen. Benchmarking eli vertaisarviointi on tapa tehdä vertailututkimusta. Se perustuu havainnointiin ja oman toiminnan muuttamiseen havaintojen perusteella. Kari Tuominen jakaa tutkimuksen seitsemään eri vaiheeseen, joiden tarkoituksena on suorittaa vertailututkimus kehitettävästä asiasta ja löytää parempi vaihtoehto toiminnan jatkamiseen. Vaiheita ei ole tarvetta tehdä järjestyksessä, mutta ne on tehtävä täydellisesti. (Tuominen 2016, 8.)

Ensimmäisissä vaiheissa tunnistetaan kehitettävä aihe ja valitaan vertailukohteet (Tuominen 2016, 17 & 36 – 37.) Kehitykseen olen ottanut kokonaisen yrityksen aloittamisen. Tärkein kysymys tutkimuksen kannalta on ollut

”Miten saan yrityksestäni toimivamman ja tunnetumman kuin muut?” Vertailukohteeksi olen valinnut kaksi eläinhoitolaa, molemmat hieman erilaisia toisistaan ja markkinoinnin suhteen olen vertaillut myös kolmatta kohdetta.

Näiden vaiheiden jälkeen syvennyttään siihen, mitä jo tehdään ja tiedetään, jotta voidaan selvittää mitä muut tekevät eri tavoin (Tuominen 2016, 45, 69.) Tässä vaiheessa vertailin eri yritysten eroja toimintatavoissa ja mietin mitkä ovat ne erot, joiden tuloksena on onnistumisia tai epäonnistumisia. Seuraavaksi Tuominen kehottaa asettamaan tavoitteet (2016, 85). Asetin itselleni tavoitteet asioista, jotka haluan ehdottomasti tehdä itse paremmin omassa yrityksessäni, haluan esimerkiksi olla näkyvämmän läsnä erilaisissa tapahtumissa kuin yritys, joka tuskin edes ilmestyy paikalle. Lisäksi lähdin tavoittelemaan parempaa tietämystä muutamista asioista, kuten esimerkiksi kirjanpidon helpottamisesta, huomattuani puutteellisuuksia vertailukohteissani.

Kun tiedetään mitä tavoitellaan, Tuominen kehottaa soveltamaan havaitsemaansa tietoa ja tekemään tarvittavia muutoksia (2016, 101). Tässä vaiheessa totesin tulevaisuudessa hoitavani kotisivuja ja muuta markkinointia perusteellisesti, sekä pitämään kaiken järjestyksessä eläinhoitolalla. Jäljelle jää muutosten ylläpito ja jatkuva kehitys (Tuominen 2016, 113.) Lopputuloksena loin itselleni sopivan vision omasta yrityksestäni, kirjoitin sen liiketoimintasuunnitelmaksi ja tein omaan tutkimukseeni osittain perustuvan opinnäytetyön.

2 TYHJÄT MAATILARAKENNUKSET

Maatalouden kannattavuus on ollut jo vuosia huono, vaikkakin hidasta muutosta on näkyvissä ainakin osassa tuotantosuunnista (taulukko 1). Alla olevan taulukon mukaan kaikkien tilojen kannattavuuskerroin on laskenut 0.71 yksiköstä 0.26 yksikköön. Kuitenkin taulukosta löytyy myös positiivista, esimerkiksi siipikarjatilojen kannattavuus on lähtenyt hitaaseen nousuun huonoimpien vuosien jälkeen. Maataloustulo jaettuna yrittäjäperheen tuotannontekijöiden kustannuksilla luo kannattavuuskertoimen, jonka avulla on helppo vertailla esimerkiksi eri tuotantosuuntien kannattavuuksia keskenään. Kannattavuuskertoimen tulisi olla ihanteellisessa tilanteessa yli 1.0, jolloin kaikki kulut tulevat katetuksi ja toiminta on kannattavaa, eli se tekee tuottoa. (Luonnonvarakeskus 2018.)

Taulukko 1. Kannattavuuskerroin tuotantosunnittain. (Luonnonvarakeskus 2018.)

Kannattavuuskerroin	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017E
Tiloja edustettuna	53 300	50 300	48 800	45 500	44 700	43 300	45 700	44 500	43 300	43 100	40 900	40 400	39 000	38 300	37 400	36 500	36 200	34 500
Viljelyala	40,2	41,9	43,3	46,9	47,7	48,8	48,0	49,9	51,0	52,6	53,7	54,6	56,7	58,1	60,1	61,5	63,1	63,5
Eläinyksiköt	23,6	24,8	24,8	27,0	26,1	27,9	25,5	26,9	26,6	24,8	25,3	25,5	25,9	25,2	27,1	28,0	28,2	27,9
Viljatilat	0,73	0,57	0,58	0,46	0,37	0,30	0,42	0,81	0,22	-0,06	0,37	0,39	0,39	0,18	0,07	0,18	0,03	0,08
Muut kasvinviljelytilat	0,92	0,82	0,62	0,47	0,47	0,35	0,58	0,81	0,48	0,26	0,45	0,44	0,35	0,31	0,26	0,26	0,18	0,15
Kasvihuoneyritykset	0,70	0,80	0,72	0,55	0,63	0,54	0,46	0,35	0,38	0,37	0,58	0,54	0,60	0,77	0,86	0,68	0,95	0,78
Avomaapuutarhatilat	0,73	0,60	0,52	0,55	0,01	0,57	1,04	0,48	0,35	0,56	0,38	0,84	0,07	0,54	0,45	0,42	0,36	0,56
Maitotilat	0,66	0,68	0,53	0,51	0,52	0,47	0,48	0,58	0,63	0,51	0,58	0,58	0,59	0,52	0,60	0,39	0,31	0,27
Muut nautakarjatilat	0,74	0,71	0,53	0,52	0,47	0,50	0,38	0,47	0,34	0,42	0,47	0,36	0,39	0,48	0,38	0,42	0,39	0,41
Lammas ja vuohitilat	0,34	0,28	0,30	0,36	0,48	0,24	0,28	0,12	0,12	0,14	0,21	0,32	0,33	0,38	0,40	0,29	0,02	-0,07
Sikatilat	0,76	0,91	0,69	0,45	0,44	0,62	0,63	0,71	0,32	0,53	0,53	0,42	0,58	0,27	0,48	0,71	0,36	0,50
Siipikarjatilat	1,53	1,10	0,80	0,88	0,88	0,95	0,65	1,31	0,73	0,91	0,47	0,91	0,41	0,19	0,24	0,39	0,78	0,73
Sekatilat	0,58	0,53	0,53	0,38	0,29	0,35	0,43	0,70	0,37	0,09	0,33	0,45	0,32	0,36	0,18	0,16	0,05	0,11
Kaikki tilat	0,71	0,69	0,56	0,50	0,47	0,46	0,48	0,63	0,46	0,33	0,49	0,49	0,47	0,41	0,39	0,34	0,26	0,26

Maatalouden tuottajien kanssa keskustellessa kuulee joskus ongelmien alkaneen 1990-luvun lamasta, joskus taas ongelmat kuuluvat alkaneen kulluttajista. Oma mielipiteeni aiheeseen maatalouden opiskelijana on yksinkertainen: kuluttajat vaativat alhaisia hintoja ja työntekijät suurempia palkkoja. Maatalouden tuottajille ei makseta tuotteista tarpeeksi, eikä yrittäjillä ole varaa palkata työvoimaa työtaakan pienentämiseksi. Tämän vuoksi tuotantoa on saatava kannattavammaksi.

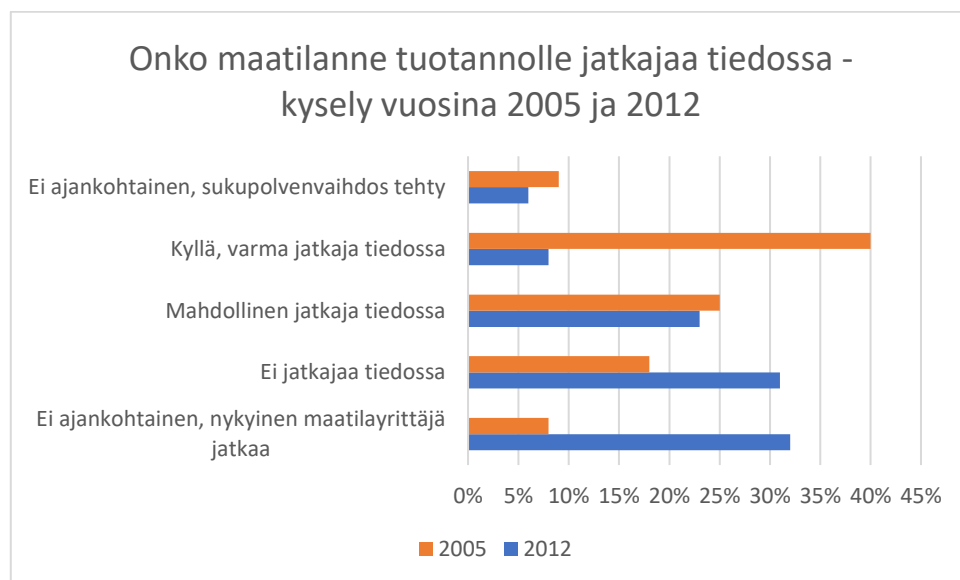
Suurinta osaa tiloista pitää nykyaikaistaa ja investointeja olisi tehtävä. Lisäksi osa maatilojen tuotantorakennuksista vaatii ehdottomasti korjauksia vanhan iän ja kulutuksen vuoksi. (Niemi 2017.) Näihin ei kuitenkaan monilla ole varaa. Tämä ajaa monia maatalouden yrityksiä lopettamaan kannattamattomina, sekä pelottaa mahdolliset tilojen jatkajat perumaan suunnitelmansa ja etsimään paremmin tuottavan työpaikan. Nykyisin tiloja ylläpidetään EU:n ja valtion myöntämien tukien avulla, joita ilman suurin osa tiloista on kannattamattomia. Tuissakin on omat ongelmansa, kuten se mistä rahat tukien maksuun saadaan. (Impiö 2016.) Jostain on aina leikattava ja aina tulee vastaan tyytymättömiä, joiden mielestä leikkaukset on otettu väärästä paikasta.

Jatkajan ja kannattavuuden puute pakottavat maatiloja lopettamaan toimintansa tai etsimään sivutuloja. Luonnonvarakeskuksella työskentelevä professori Jyrki Niemi arvioikin Suomessa olevan enemmän tyhjiä kuin käytössä olevia maatilarakennuksia. (Laitinen 2017.)

Vuosina 2005 ja 2012 toteutettu kyselytutkimus tukee väitettä lopetettavista maatiloista, sillä tutkimus osoittaa selvän romahduksen jatkajien määrässä (taulukko 2). Kyselyn perusteella tehtyä taulukkoa voi myös tulkita niin, että vuosien 2005 ja 2012 välillä monet maatilat tekivät sukupolvenvaihdon – tämä selittäisi lukujen romahduksen ainakin osittain. (Niemelä & Karjaluo 2012, 19.)

Taulukko 2. ”Onko maatilanne tuotannolle jatkajaa tiedossa?” kysely vuosina 2005 ja 2012. (Niemelä & Karjaluohto 2012, 19.)

Prosessissa jää käyttämättömäksi erilaisia maatilarakennuksia, esimerkiksi navettoja, kanaloita ja konehalleja. Maaseutuviraston ylläpitämästä tuensaajien rekisteristä voi päätellä noin 12 000 tilan lopettaneen vuosien 2009 ja 2016 välillä, sillä ylivoimaisesti suurin osa maataloista hakee tukia maaseutuviraston kautta (taulukko 3). Jotkut tilalliset aloittavat urakoinnin sivutulojen toivossa, jolloin koneet jäävät käyttöön ja konehallille on käyttöä. Konehalleja voi myös käyttää varastona, tai niistä voi vuokrata tilaa muille. Kotieläinrakennukset ovat kuitenkin usein huonoja varastoja niiden sisäänkäyntien koon ja mahdollisten lattian epätasaisuuksien vuoksi. Esimerkiksi navetoissa on usein korotettuja parsia, tai muita lannan keräämisen helpottamiseksi käytettyjä muotoiluja.

Taulukko 3. Maaseutuviraston tilastoa tukea saaneista tiloista vuosina 2009-2016. (Niemi & Väre 2017.)

Tukea saaneiden maatilojen päätuotantosunnat vuosina 2009–2016.								
	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Koko maa								
Kasvinviljely	41 195	41 114	40 730	39 609	39 717	38 693	36 607	35 987
Lypsykarja	11 807	11 136	10 501	9827	9 008	8 708	8 223	7 792
Sika	2 239	2 036	1 920	1 771	1 539	1 477	1 348	1 250
Naudanliha	3 932	3 789	3 745	3 633	3 490	3 469	3 403	3 385
Siipikarja	769	724	696	589	568	563	551	546
Muu	3 717	3 589	3 504	3 417	3 195	3 073	2 727	2 597
yht	63 659	62 388	61 096	58 846	57 517	55 983	52 859	51 557

Tiloja voidaan kuitenkin uusia toiseen käyttöön soveltuvaksi, jos se on taloudellisesti kannattavaa. Esimerkiksi vanhoista navetoista saa hienoja tiloja muun muassa tilaisuuksien järjestämiseen, asumiseen ja myymälätoimintaan. Itse perehdyin mahdollisuuteen muuttaa käytöstä poistettu maa-

tilarakennus eläinhoitolaksi. Näin on tehty esimerkiksi Eläinhoitola HausKiksessa Huittisissa, jossa tilan omistaja totesi eläinhoitolan pitämisen olevan kannattavampaa kuin emakkosikalan pito. (Eläinhoitola HausKis 2010.)

3 ELÄINHOITOLAT

Eläinhoitoloiden toiminta perustuu pääosin lemmikkien omistajien tarpeeseen saada eläimelleen hoitoa poissaolonsa ajaksi, tai muun tarpeen vaatiessa, esimerkiksi omistajan lähtiessä töihin, lomamatkalle tai sairastuessa niin, että on kykenemätön hoitamaan lemmikkiään. Jos lemmikki on sairas, ei eläinhoitola ole paras mahdollinen vaihtoehto. (Schmidt-Röger & Blank 2008, 26.)

Suurimmassa osassa eläinhoitoloita on eläimille soveltuvat yksityiset häkit tai huoneet, joka takaavat eläinten turvallisuuden ja hyvinvoinnin. Lisäksi jokaiselta vieraalta vaaditaan todistukset asianmukaisten rokotusten voimassaolosta ja kirjallinen hoitosopimus. Hoitosopimuksessa käsitellään eläimen nimi, rotu, ikä, mahdolliset sairaudet ja omistajan yhteystiedot, sekä eläimen hoitoon liittyvät asiat. Tämä takaa sen, että kenellekään ei jää epäselväksi mitä on sovittu mistäkin asiasta. (Jaakonsaari & Ojala 2011, 218.) Lisäksi on hyvä sopimuksesta huolimatta ottaa selvää yrityksen vakuutuksien kattavuudesta ja kuka korvaa vahingon sattuesssa.

Tarkkaa tietoa eläinhoitoloiden määrästä on vaikeaa saada, mutta jo vuonna 2013 arvioitiin määrän olevan lähes 300 (Hjelt 2013). Kauppalehden yritysrekisteristä löytyi hakusanalla eläinhoitola 47 kappaletta eläinhoitoloita ja hakusanalla lemmikkihoitola 26 hoitolaa. Lukuihin sisältyy jo toimintansa lopettaneita yrityksiä, eikä niissä ole kaikkia Suomen eläinhoitoloita mukana. Suurin osa perustetuista hoitoloista on perustettu yksityiseksi elinkeinonharjoittajiksi, myös avoimia yhtiöitä löytyy jonkin verran. Suurin osa eläinhoitoloista on eteläisessä Suomessa, pohjoisemmassa ja harvemmin asutuilla alueilla hoitolat ovat pienempiä ja niitä on vähemmän. Suurempien asutuskeskusten lähetyillä hoitoloita on ymmärrettävästi enemmän ja ne ovat suurempia. Tällaisissa paikoissa on myös erikoistumista huomattavissa, esimerkiksi koirien päiväkotimaisia hoitoloita ja kissoille suunnattuja eläinhoitoloita löytyy kaupungeista enemmän kuin harvemmin asutuilta paikoilta. (Kauppalehti 2018.)

3.1 Päivähoitolat koirille

Eläinhoitolat voivat olla erikoistuneita niin sanottuun päivähoitoon, joka toimii samalla periaatteella kuin lasten päiväkodit. Esimerkiksi Koirapäiväkoti Doghouse Turussa on erikoistunut vain päivähoitoihin. (Koirapäiväkoti

Doghouse n.d.) Kyseiset hoitolat ovat pääosin tarkoitettu koirille, sillä kisat ja muut eläimet selviävät helposti pitkänkin työpäivän ajan yksinään kotona, mutta koirat eivät välttämättä jaksakaan olla käymättä ulkona koko päivää. Tiettyä aikarajaa koiran yksinololle ei ole Suomessa määritetty ja se on suurimmaksi osaksi koirakohtainen, Ruotsissa on määritelty suositus kuuden tunnin maksimi koiran yksinololle muun muassa sen hyvinvoinnin vuoksi. (Sarkiola 2017.) Syitä koiran päivähoitoon viemiselle on monia; haukkuminen, pitkät työpäivät, tuhovimmat ja niin edespäin.

3.2 Pidempään hoitoon soveltuvat hoitolat

Osa eläinlaitoksista on yrittäjän pihapiirissä tai hoitolan on rakennettu henkilökunnan yöpymiseen soveltuva huone niin, että eläinten ympärivuorokautinen hoito on mahdollista. Näin eläinlaitoksissa yöpyvien vieraiden hoito on helpompaa sekä hoitajan päivittäinen elämä onnistuu paremmin. Esimerkiksi ulkomaanmatkailijat eivät välttämättä pysty vaikuttamaan lentojensa aikatauluihin, joten eläimen haku hoitolasta saattaa tapahtua myöhään illalla tai aikaisin aamulla.

Pidempiaikaisissa hoidoissa eläimen hoitoon ja kuntoon kiinnitetään enemmän huomiota. Toisin kuin päivähoitossa, pitkäaikaisempien koirahoidokkien kanssa käydään joka päivä yksi pidempi lenkki, pari lyhyempää lenkkiä ja käytetään hetki aikaa leikkien, myös kissoja ja muita eläimiä huomioidaan enemmän. Jos eläinlaitoksella on pihalla ulkotarha, on omistajan suostumuksella mahdollista päästää koirakaveruksia temmeltämään pihalle. Ruokinta ja lääkinnälliset toimenpiteet tapahtuvat aina omistajan ohjeiden mukaan. Myös rutiinit ovat varsinkin vanhoille koirille erittäin tärkeitä, sillä ne luovat eläimelle turvaa ja luottamusta (Schmidt-Röger & Blank 2008, 20.)

3.3 Kissahoitolat

Kissahoitoloita voi olla erikseen pelkille kissoille, tai ne voivat olla eläinlaitoksen yhteydessä. Kissahoitoloissa tärkeintä on ehdottomasti kissoille turvalliset ja mukavat häkkitilat, joissa seinät yltävät kattoon saakka ja häkistä löytyy sekä kiipeilymahdollisuus että piilopaikka. Omistajat voivat myös halutessaan jättää kissan oman kuljetuskopan häkkiin, jolloin kissalla on käytössään jotain tuttua ja turvallista.

Kissahotelli Nasulammesta (2018) kerrotaan eläinhoidon tason vaihtelun eläinlaitosten välillä joskus paljonkin. Päivärutiini on kuitenkin yleensä sama kuin kissoilla kotona. Aamulla ruokaa ja yhdessäoloa, mahdollisuus ulkoiluun omistajan luvalla, päivällä nukkumista ja yhdessäoloa ja illalla taas ruoka. Nasulammen kissahotellissa kissoilla ei mielellään käytetä hiekkaa, vaan puupellettiä, jonka yrittäjä polttaa tai kompostoi käytön jäl-

keen. Hiekkaa hän kuvailee haisevaksi ongelmajätteeksi. Hotelli on perustettu kissoja varten vanhaan navettaan. Yksinään hotelli ei kuitenkaan yritä elätä, sillä kissoja on hoidossa hyvin vähän sesonkiajan (juhannus ja heinäkuu) ulkopuolella, usein ei lainkaan. Kotisivuja Nasulammella ei ole, sillä tieto hotellista kulkeutuu vakioasiakkaiden ja puskaradion avulla uusille mahdollisille asiakkaille.

4 ELÄINHOITOLAN PERUSTAMINEN

4.1 Suunnitelma

Yrityksen perustamiseen kannattaa ehdottomasti käyttää apuna liiketoimintasuunnitelmaa. Apuja yrityksen perustamiseen löytyy muun muassa osoitteista www.perustayritys.fi ja www.yrittajat.fi. Turun seudulla auttaa lisäksi esimerkiksi www.potkuri.fi. Liiketoimintasuunnitelma toimii myös hyvänä pohjana, jos yritys joutuu hakemaan rahoitusta aloittamiseen tai kehittämiseen. Se auttaa myös itseä ja muita ymmärtämään visiota yrityksestä ja sen mahdollisuuksista toimia. (Hesso 2013, 10).

Suunnitelman alkuun saattamiseksi täytyy olla visio, unelma, yrityksestä (Hesso 2013, 10-11). Oma visioni on jo johdannossakin mainitsemani suunnitelma yhdistää kiinnostus eläimiin ja hyödyntää vanha maatilarakennus. Tämä antaa mahdollisuuksia moneen erilaiseen suunnitelmaan, ja alla olevasta tiivistelmästä lähtien olen muokannut visiotani toimivampaan muotoon. Liiketoimintasuunnitelma on auttanut minua selkeyttämään suunnitelmiani ja antamaan yhtenäistä suuntaa kaikille eri ideoille ja inspiraatioille, jotka kiinnostukseni ja motivaation myötä kasvavat kunnianhimoisemmaksi kerta toisensa jälkeen.

Liiketoimintasuunnitelmasta on hyvä löytyä pääkohdat koko liikeideasta, joka tiivistää koko liiketoimintasuunnitelman kysymyksiin mitä, miten ja kenelle (Hesso 2013, 24-25). Tärkeintä liiketoimintasuunnitelmassa on käsitellä liikeidean tiivistelmä ja SWOT, omaa osaamista, markkinoita ja kilpailijoita ja tuotteita. Erityistä tarkkuutta vaatii rahoitusta ja kannattavuutta käsittelevät laskelmat, joita voidaan käyttää hyödyksi myös rahoitusneuvotteluja käytäessä (Hesso 2013, 10). Mielestäni tärkeimmät kohdat tähän raporttiin liittyen omasta liiketoimintasuunnitelmastani ovat liitettynä alaotsikoina seuraavaksi.

4.1.1 Liikeidean tiivistelmä

Yritykseni liikeideana on myydä asiakkaille eläinten hoidon palveluita asiakkaiden tarpeisiin räätälöitynä, esimerkiksi päivä- tai viikkohoitoja pääasiallisesti omistajan ollessa poissa kotoa. Mahdollisuuksien mukaan on myös vaihtoehtona kotikäynnit, joista peritään normaalin tunti-hinnan lisäksi luonnollisesti myös muut kulut, kuten esimerkiksi kilometrikorvaukset.

Sivutuloina yritykseen tulee tuotemyyntiä, sekä toiselta yrittäjältä tulevien koirahieronta- ja trimmauspalvelujen tilavuokra tai muu vastaava korvaus riippuen tilanteesta ja muiden yrittäjien halukkuudesta ryhtyä yhteistyöhön. Myös erilaiset koulutustapahtumat tai kynsienleikkuut ovat mahdollisia lisätulojen lähteitä. Pyrin myymään palveluita luotettavasti, laadukkaasti ja aina positiivisesti. Markkinointikanavina käytän pääasiallisesti sosiaalista mediaa ja kotisivuja niin, että markkinointi kohdentuu yhteen kohderyhmään kerrallaan.

Eläinhoitolan suunniteltu avaus ajoittuu ennen sesonkiajan alkua, toukokuun alkuun. Tällöin alkavat koulujen lomat lähestymään ja matkoja suunnitellaan, joka tarkoittaa myös eläinhoitoloiden etsimistä. Kesän aikana yritys saa tarvitsemaansa alkupanosta sesongin loputtua koittavaa hiljaisempaa aikaa varten.

4.1.2 SWOT

SWOT eli Strengths, Weaknesses, Opportunities ja Threats käsittelee tärkeimmät vahvuudet, heikkoudet, mahdollisuudet ja uhat yritykselle ja yrittäjälle. Alla olen käynyt kyseiset asiat läpi omalta osaltani ja nostanut esille tärkeimmät, jotka vaikuttavat eläinhoitolan yrittäjänä olemisessä.

Vahvuudet:

Olen aina ollut kiinnostunut eläimistä ja minulla on koira. Tämä on antanut perustietoa ja intoa alan pariin nostattaen motivaatiota.

Olen koulutukseltani agrologi ja olen opiskellut yritykseen liittyviä kursseja opintojeni ajan. Tämä auttaa yrityksen ylläpidossa ja kehittämisessä.

Tärkeimpänä vahvuutenani ajattelen olevan kokemukseni eläinhoitoloissa työskentelystä. Nykyiset tietoni ovat muodostuneet käytännön kokemuksen pohjalta ja ovat pääasiassa muilta opittua. Olen kokemukseni kautta löytänyt itselleni mielekkäämpiä tapoja toteuttaa eri asioita. Esimerkiksi järjestyksen ylläpidosta olen oppinut, että erilliset lokerikot asiakkaille on helpoin tapa pitää asiakkaiden tavarat järjestyksessä.

Heikkoudet:

Minulla ei ole vielä eläintenhoitajan koulutusta, joka toisi minulle uskottavuutta eläinhoitolayrittäjänä. Olen oikeissa kouluttaa itseäni asian suhteen tulevaisuudessa, ja koulutuksen kautta saan lisää tietoa eläinten hoidosta esimerkiksi sairauksien suhteen.

Yrittäjyys on minulle uutta, mutta suvussani on paljon yrittäjiä, joilta saan varmasti tukea. Lisäksi Turussa toimii Turun seudun yrityspalvelupiste Potkuri, josta saa ammattiapua yrityksen pyörittämiseen.

Mahdollisuudet:

Lemmikit ovat koko ajan kasvava trendi, vaikka kiireinen elämäntyyli luokin niiden pitoon haasteita, kuten omistajien matkustelu. Eläinhoitolat ovat

tähän ongelmaan helpotusta tuova ratkaisu, ja kyseessä onkin isot markkinat. Ihmiset ovat valmiita maksamaan lemmikkiensä hoidosta, jos se tarjoittaa mahdollisuutta matkustaa tai tehdä pitkiä työpäiviä.

Uhat:

Kilpailu on osittain kovaa, varsinkin kaupunkien läheisyydessä ja yrityksen sijoittaminen oikeaan paikkaan on vaikeaa. Ala on myös erittäin sesonkainen, josta johtuen tulojen määrät vaihtelevat. Keskeistä uhkien torjumisessa on muistaa jatkuvan positiivisen markkinoinnin ylläpito. Lisäksi oikea hinta-laatusuhde auttaa pitämään yrityksen toiminnan kilpailukykyisenä.

4.1.3 Tuotteet ja palvelut

Pääasiallinen tarjottava tuotteeni on lemmikkien hoitaminen, joka sisältää päivittäisen ulkoilutuksen sekä ylläpidon. Myös yhdessäoloa lemmikin kanssa järjestetään mahdollisuuksien mukaan. Koirien täysihoidon hintataso markkinoilla vaihtelee sijainnista riippuen keskimäärin 20 – 30 euroa/päivä, pidempiaikaisissa hoidoissa päivähinta laskee. Lisäksi saman perheen monta koiraa samaan aikaan saavat usein alennusta.

Tapoja saada asiakkaat valitsemaan yritykseni muiden yritysten sijaan on esimerkiksi sosiaalisen median päivitykset, paremmat tilat, mukavampi ilmapiiri ja parempilaatuiset myyntituotteet kuin kilpailijoilla.

Tärkeimmät tuotteet

Päivähoito koira 17€

Lyhyt kuvaus

7-21 aikavälille sijoittuva päivän kestävä hoito. 5 paikkaa.

Sopii parhaiten työssäkäyvien koiranomistajan tarpeisiin. Omistajan ei tarvitse huolehtia koiran ulkoiluttamisesta päivän aikana, vain kuljetuksista hoitolalle ja takaisin. Kaksi lenkkiä, aamulla ja iltapäivällä, ei sisällä ruokaa.

Koiran hoito 1-7 päivää 26€

Lyhyt kuvaus

Vuorokausihoito, sisältää täyden ylläpidon ja 2-3 lenkkiä/vrk. 20 paikkaa.

Täydellinen vaihtoehto koiranomistajan loma- tai työmatkan ajaksi. Myös paukkuarat koirat muun muassa uuden vuoden ajaksi. Hinta per päivä, hinta laskee yli viikon kestävillä jaksoilla.

Kissan hoito 1-7 päivää 10€

Lyhyt kuvaus

Vuorokausihoito, sisältää täyden ylläpidon. 10 paikkaa.

Täydellinen vaihtoehto kissanomistajan pidemmän matkan ajaksi. Kissa saa olla omassa rauhassaan ja tarvittaessa saa huomiota hoitajalta. Sisältää ruokinnan ja hiekkojen vaihdon. Myös ulkoilumahdollisuus.

Lelu 8€

Lyhyt kuvaus

Valikoima eri leluja koirille ja joitain myös kissoille kysynnän mukaan. Jotkut omistajat unohtavat tuoda lelun mukanaan, tai haluavat ostaa jotain kivaa lemmikilleen "hyvitykseksi" poissaolostaan. Tarjontaa kysynnän mukaan.

Koiranruoka 60€

Lyhyt kuvaus

Josera, robur tai muu laadukas merkki, hinta/15kg säkki.

Kissanruoka 18€

Lyhyt kuvaus

Esimerkiksi Joseran kissanruokaa.

Hinta/2kg säkki.

4.1.4 Asiakasryhmät

Asiakkaat on syytä jakaa vähintäänkin muutamaan eri segmenttiin, eli asiakasryhmään. Segmenttien avulla pystytään paremmin vastaamaan kysyntään tarjonnalla ja markkinoinnilla. Esimerkiksi kiireinen yrittäjä, joka työskentelee 10 tuntia päivässä, tarvitsee erilaisia palveluja kuin eläkkeellä oleva aurinkomatkailija. Segmentointi antaa mahdollisuuden kohdentaa markkinointia ja kehittää tuotetta, tässä tapauksessa lemmikin hoitoa, eri segmenttien tarpeisiin. Jokaisessa ryhmässä täytyy olla vähintäänkin yksi yhteinen tekijä, esimerkiksi tarve saada koiralleen päivähoitopaikka, tai kissalleen hoitaja oman lomamatkan vuoksi. Tällöin segmenttiin on helppo kohdentaa juuri tuohon yhteiseen tekijään viitaten tuotteita ja palveluja, myös markkinointi onnistuu paremmin yhteisen tekijän avulla. (Hesso 2013, 88-91; Bergström, Leppänen 2009, 150-156).

Asiakkaani ovat lemmikit ja niiden omistajat. Varsinkin koiran- ja kissanomistajat ovat potentiaalisia asiakkaita, joille täytyy räätälöidä tarjontaa tarpeen mukaan. Siksi olenkin jakanut asiakkaat karkeasti neljään segmenttiin: koiranomistajat 1 ja 2, kissanomistajat ja muut. Jokaisella ryhmällä on vähintäänkin yksi yhteinen tekijä, tarve löytää hyvä hoitopaikka lemmikilleen oman kiireen tai matkan vuoksi. Tulevaisuudessa varmasti lisää vielä segmentin kanta-asiakkaille. Markkinointia pystyy näin hyvin toteuttamaan yhdessä tai kohdennetusti eri segmenteille. Vakituksille asiakkaille tulevaisuudessa voi käyttää helppona markkinointikeinona esimerkiksi leimapassia tai muuta vastaavaa tarjousta, joka tuo asiakkaalle positiivisemmän mielen ja se taas antaa halpaa mainontaa asiakkaiden tuttavapiiriin kohdennettuna.

Omakohhtaisen kokemuksen kautta tiedän, että suurin osa asiakkaista etsii lemmikeilleen hoitopaikkoja pääasiallisesti internetistä ja kuulopuheiden

kautta, joten hyvä maine ja onnistuneet kotisivut ovat asiakkaiden saamisen kannalta tärkeitä. Hyvän asiakaspalvelun tärkeyttä ei voi korostaa liikaa, joten pyrin aina olemaan positiivinen ja auttavainen, jopa silloin kun en voi tarjota asiakkaalle mitään.

Segmentit (Tarkempi kuvaus. Keitä ja miksi? Mitä toimenpiteitä kohdistetaan?)

Koiranomistajat 1

Esimerkiksi kiireinen yrittäjä tai työntekijä, jonka työpäivät venyvät pitkäksi lähes joka päivä tai vain silloin tällöin. Tarjotaan koiran päivähoitomahdollisuutta, jottei töiden tai muun päivän kestävän syyn takia pidä olla huolissaan oman koiran hyvinvoinnista.

Koiranomistajat 2

Pidempiaikaista koiranhoitoa tarvitsevat asiakkaat, esimerkiksi rekkakuski, reppureissaaja tai häävieras. Tarjotaan kaikille asiakkaille soveltuvia ratkaisuja omiin tarpeisiin, oli kyse kahdesta päivästä tai kahdesta viikosta.

Kissanomistajat

Kissan omistajat tarvitsevat kissoilleen hoitoa pääosin lomamatkojen ajaksi, he voivat tuoda kissansa hoitoon tarpeen mukaan.

Muut

Esimerkiksi jysijöiden omistajat, jotka lähtevät matkalle ja tarvitsevat lemmikilleen hoitajaa. Silloin he voivat tuoda jysijänsä omassa terraariossaan tai häkissään hoitoon.

4.1.5 Markkinat ja kilpailijat

Oikealla paikalla olevalle eläinhoitolalle on markkinoita, mutta oikean paikan löytäminen saattaa olla haasteellista. Tarjontaa on tällä hetkellä tarpeeksi, mutta hyvän hoitolan luokse saattaa joutua kulkemaan jonkin matkaa. Kilpailijoita on jonkin verran pääasiassa suurempien kaupunkien sisällä ja ympäristössä, joten paikkavalinta korostuu siinä entisestään. Taa-jaman ulkopuolella mitä kauemmaksi mennään sitä vähemmän kysyntää. Myös eri kulkuyhteysien läheisyys on tärkeää, esimerkiksi lentokentän läheisyys ulkomaanmatkailijalle.

Markkinoiden määrä on hyvä selvittää ennen projektin aloittamista, sillä eläinhoitoloiden paikka määrittää paljon. Työskennellessäni eläinhoitoiloissa olen saanut kuulla asiakkailta, kuinka paikan valinta on ollut pääosin välimatkan ansiota. Harvat lähtevät viemään lemmikkiään hoitoon 40 kilometriä omalta reitiltään poikkeavaan hoitopaikkaan, varsinkaan jos matkan varrelta löytyy lähempääkin hoitopaikka - 20 kilometriä asiakkaan kotoa on vielä siedettävä matka Turun seudulla, vaikkakin kilpailevat yrityk-

set vaikuttavat päätöksentekoon. Kuitenkin jos maatila sattuu olemaan sopivasti moottoritien tai muun pääväylän varressa helppokulkuisesti, on kyseessä mahdollisesti sopiva paikka. Sopiva sijainti auttaa saavuttamaan paremman käyttöasteen eläinhoitolalle ja näin ollen myös kannattavuus paranee. Lisäksi vaihtelu hoidossa olevissa eläimissä tuo jokaiseen päivään jotakin uutta ja mukavaa, verrattuna jokapäiväiseen rutiiniin samojen eläinten kanssa. Eläinhoitolan voi myös tarvittaessa pyörittää minimimäärällä asiakkaita, jos kokee itse tarvitsevansa rennompaa tahtia, kun taas sesonkiaikana kesällä ja lomien aikaan hoitola on lähes täyteen varattu ja se tienaa hiljaisemmat viikot takaisin (Hjelt 2013). Kannattavuuslaskelmissa kannattaakin tähän perustuen käyttää minimimäärää hoidokkeja.

Kilpailijat

Suurimmat kilpailijat ovat kaikki lähistön eläinhoitolat, joilla on jo vakiintunut asiakaskunta ja sopiva sijainti. Asiakkaat ovat hyvää palvelua saatuaan hyvinkin myyjäuskollisia. Tästä johtuen alueella, jossa on jo eläinhoitola, voi olla vaikeaa saada uusia asiakkaita, ellei tarjoa parempaa.

Uusien asiakkaiden saamisessa voi käyttää hyväkseen kilpailijan heikkouksia. Kilpailijalla voi mahdollisesti olla liian pienet tilat, asiakkailla voi olla huonoja kokemuksia tai matka eläinhoitolalle on liian pitkä.

Pyrin tekemään eläinhoitolestani sellaisen, johon on helppo tulla ja johon veisin myös oman koirani hoitoon. Lisäksi mainostan aktiivisesti sosiaalisen median kautta eri hoidokkien puuhista ja tapahtumista. Pyrin myös näkymään esimerkiksi messuilla ja muissa tapahtumissa, sekä pidän yrityksen kotisivut ajankohtaisina. Näillä toimilla erotun kilpailijoista ja parannan yritykseni imagoa asiakkaiden keskuudessa.

4.2 Mahdolliset tuet

4.2.1 TE-keskuksen tuet

TE-keskuksen myöntämää yrittäjän toimeentuloturvaa, starttirahaa, on mahdollista saada aloittelevalle yrittäjälle maksimissaan 12 kuukauden ajanjaksolle, jos tukea on haettu ja se on myönnetty ennen yritystoiminnan aloittamista. Tuen myöntämisen vaatimuksina on muun muassa päätoiminen yrittäjyys ja tarpeellisuus toimeentulon kannalta, sekä yrittäjän riittävät valmiudet ylläpitää yritystä jatkuvasti kannattavana. Starttiraha on peruspäivärahan suuruinen, eli 32,40 euroa päivältä ja sitä maksetaan maksimissaan viideltä päivältä jälkikäteen. Starttirahan voi myös yhdistää TE-toimiston järjestämiin maksuttomiin koulutuksiin, ja voitkin kouluttaa itseäsi saadessasi starttirahaa. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2018.)

TE-keskus voi myöntää myös palkkatukea, joka on taloudellinen tuki työttömän työntekijän palkkaamista varten. Tuki on mahdollista myöntää, jos

työntekijältä puuttuu osaamista, tai hänellä on tehtävien tekemiseen vaikuttava vamma tai sairaus. Tukea varten on asetettu määrärahat, jonka määrän mukaan tukea myönnetään. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2018.)

Sekä starttiraha että palkkatuki ovat omaan yritykseeni sopivia vaihtoehtoja. Starttirahan avulla pääsen markkinoimaan ensimmäiseen sesonkiin riittävästi ja se auttaa myös pääsemään yli alun kompastuskivistä. Palkkatukea ajattelin käyttää hyväkseni mahdollisesti sesonkiaikoina apurin palkkaamisessa – työ on helposti omaksuttavissa eikä vaadi paljoa perehdytystä.

4.2.2 ELY-keskuksen tuet

ELY-keskus voi myöntää valtion rahoittamaa avustusta yrityksen kehittämiseen, jos yritys rahoittaa hankkeesta vähintään puolet itse. Yrityksen toiminnalla tulee myös olla edellytykset kannattavaan toimintaan ja halua kehittää itseään. Tukea kutsutaan yrityksen kehittämisavuksi. (Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, 2018.) ELY-keskus voi myöntää myös toimintaympäristön kehittämisapua, joka kohdentuu yrityksen ulkopuolisiin menoihin, jotka kuitenkin vaikuttavat yrityksen toimintaan. Tuet on haettava ennen hankkeen aloittamista. (Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus 2014.)

Maaseudulla toimivilla yrityksillä on tilaisuus hakea maaseudun yritysrahoitusta, jonka voi saada, vaikka ei harjoittaisikaan maataloutta yritystoiminnan lisäksi. ELY-keskus tukee yritysten perustamista ja investointeja pyrkimyksenä saada lisää elämää maaseudulle. (Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus 2018.) Tämä voi olla eduksi, jos onnistuu sijainnin puolesta saamaan tukea. Kuitenkin sijainnin pitäisi olla lähellä kaupunkia, jolloin yritys ei olisi välttämättä maaseudulla.

4.2.3 Business Finland

Business Finlandilta on mahdollisuus saada rahoitusta innovaatioihin ja tutkimuksiin, varsinkin jos ne liittyvät kansainvälisyyteen. Kuitenkin mainitsisin yrityksen erikseen, sillä uudet yritykset ovat innovaatioita itsessään. Myös liiketoiminnan kasvun avustaminen on Business Finlandille tärkeää. Tulevaisuudessa näemme yrityksen suunnan Suomessa toimivien pienten yritysten avustamisessa. (Business Finland n.d.)

4.2.4 Finnvera

Valtion omistama Finnvera on erikoistunut yritysten rahoitukseen ja vieniin. Yritys saa tukea valtiolta antamiensa luotto- ja takaustappioiden kattamiseen, jonka vuoksi se voi ottaa tavallista suurempia riskejä. Esimerkiksi aloitteleville yrityksille myönnetään mahdollisesti edullisempaa rahoitusta Finnveralta kuin pankista. (Finnvera n.d.)

5 LUVAT JA LAINSÄÄDÄNTÖ

5.1 Tarvittavat luvat ja toimenpiteet

5.1.1 Rakennuslupa

Maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999.) mukaan rakennuslupa tarvitaan rakennuksen rakentamiseen ja siihen verrattavissa oleviin korjaus- ja muutostöihin. Myös rakennuksen käyttötarkoituksen muutos ja käyttäjien turvallisuuteen tai terveyteen vaikuttavat korjaus- sekä muutostyöt vaativat rakennusluvan. Esimerkiksi kantaviin rakenteisiin, paloturvallisuuteen ja poistumisteihin liittyvät muutokset voivat vaatia rakennusluvan. Luvan harkitsee ja myöntää rakennusvalvontaviranomainen. Luvan myöntämisen jälkeen toimenpiteet on aloitettava kolmessa vuodessa ja saatava valmiiksi viidessä vuodessa.

Jos tilanne vaatii rakennuksen tai tontin ostamisen, kannattaa ennen kauppaa selvittää kaavoitustilanne ja kaavan sisältö, sillä rakennusluvan saaminen kaavoittamattomalta alueelta saattaa olla vaikeaa. Tämä saattaa jo itsessään olla este tai ainakin hidaste yritystoiminnan aloittamiselle. (Rinne 2010, 34.) Rakennuslupaa ei välttämättä tarvita esimerkiksi julkisivun parantelemisessa, tai muussa pienimuotoisessa korjauksessa. Tällöin tarvitaan toimenpidelupa, jonka myöntää myös rakennusvalvontaviranomainen. Molempien lupahakemusten käsittelyaika on Turussa keskimäärin 30 päivää. (Turun kaupunki n.d.)

5.1.2 Ilmoitusvelvollisuus

Eläinhoitolan toiminnan aloittamisesta on tehtävä ilmoitus kunnan terveys- ja eläinsuojeluviranomaisille 30 vuorokautta ennen aloituspäivää asema- ja aluekaava-alueella ja alueella, jossa se katsotaan tarpeelliseksi (Eläinsuojelulaki 1477/2009 §24; ks. myös Ympäristöministeriö 2010, 24 & 33; Jaakonsaari & Ojala 2011, 239). Kirjallinen ilmoitus toiminnan aloittamisesta vaaditaan myös aluehallintovirastolle (Jaakonsaari & Ojala 2011, 179). Turussa ilmoitus tehdään ympäristöterveydenhuollon kautta täyttämällä valmis ilmoituskaavake (Turun kaupunki n.d.) ja lähettämällä se Turun kaupungin ympäristöterveydenhuollolle.

5.1.3 Muuta huomioitavaa

Kunnan eläinsuojeluvaltuutetuilla on oikeus käydä tekemässä tarkastuskäyntejä ilman syytä missä tahansa eläinhoitolassa (Jaakonsaari & Ojala 2011, 279). Joissain kunnissa tarkastuskäyntejä tehdään määräajoin ilman ilmoittamista. Huomioon on otettava myös jätelaki, joka määrää käytännössä yrityksen jätehuollon olevan yrittäjän vastuulla. Jätelaki pyrkii parantamaan jätteiden uusiokäyttöä ja kierrättämistä, joten esimerkiksi eläinten

ulosteet on hyvä kompostoida. (Jätelaki 646/2011.) Myös kuluttajansuojalaki on hyvä sisäistää yrityksen tarjoamien palveluiden ja sopimusten kannalta. Esimerkiksi markkinoinnissa ei saa syrjiä tai olla huonotapainen ja asiakkaalle ei saa valehdella tapahtui mitä tahansa. Väärinkäsitysten minimoimiseksi on myös hyvä tehdä hoitosopimus, joka puolestaan tukee sekä yrityksen että asiakkaan oikeuksia mahdollisissa ongelmassa. (Kuluttajansuojalaki 38/1978.)

5.2 Eläinsuojelulaki

5.2.1 Voimassa oleva laki (Eläinsuojelulaki 247/1996).

Tämänhetkinen voimassa oleva laki säättää eläinten olosuhteista hyvin la-veasanaisesti ja vierittää kaiken tarkkuutta vaativan säädösten teon maa- ja metsätalousministeriölle. Eläinhoitolaa ajatellen nykyisestä eläinsuojelulaista tärkeimmät pykälät ovat §1-5 ja §6.

§1. Lain tarkoitus. Lain tarkoituksena on suojella eläimiä kaikelta harmilta ja edistää niiden hyvinvointia ja hyvää kohtelua (Eläinsuojelulaki 247/1996 §1).

§2. Soveltamisala. Pykälässä 2 kerrotaan lain soveltamisesta kaikkiin eläimiin (Eläinsuojelulaki 498/2013 §2).

§3. Yleiset periaatteet. Yleisiä periaatteita käsittelevä pykälä määrää, että eläintä on kohdeltava hyvin eläimen tarpeet huomioon ottaen ja sille ei saa tuottaa tarpeetonta kärsimystä (Eläinsuojelulaki 247/1996 §3).

§4. Eläinten pitopaikka. Pitopaikasta määrätään sen olevan eläinlajin tarpeisiin soveltuva, tilava, valoisa, puhdas ja turvallinen. Tarkempi määräysvalta on siirretty maa- ja metsätalousministeriölle. (Eläinsuojelulaki 247/1996 §4.) Tilavaatimuksista löysin Eviran verkkosivustolta taulukon (taulukko 4), jossa on kerrottu koiran häkin minimi-tilavuus lukumäärää ja painoa kohden. Lisäksi häkin korkeus pitää olla vähintään koiran pituus rintalastasta mitattuna hännän juureen kerrottuna kahdella, käytännössä siis 2,2 metrin standardihuonekorkeus on soveltuva tarkoitukseen (Jaakonsaari & Ojala 2011, 165). Myös esimerkiksi tilan lämpötila on määritetty olevan soveltuva, kun se on 10-21 astetta (Jaakonsaari & Ojala 2011, 162).

Taulukko 4. Koiran häkin tilavaatimukset (Elintarviketurvallisuusvirasto n.d.)

Koirien lukumäärä	Pinta-ala m ² Koiran keskimääräinen paino					
	5 kg ja alle	10 kg	20 kg	30 kg	40 kg	50 kg ja yli
1	2,0	2,0	2,5	3,5	4,5	5,5
2	2,0	2,5	3,5	4,5	6,0	7,5
3	2,0	3,5	4,5	6,0	7,5	10,0
4	2,5	4,0	5,5			
5	3,0	5,0	6,5			
6	4,0	5,5				
7	4,5	6,0				

§5. Eläinten hoito. Eläintä ei saa hylätä tai jättää hoitamatta, sen kunto ja olosuhteet on tarkistettava riittävän usein ja sen on saatava asianmukaista hoitoa tarvittaessa. (Eläinsuojelulaki 247/1996 §5.) Tässä pykälässä toteutuu hyvin koko eläinhoitolan toimintaperiaate - eläintä ei voi jättää yksin kotiin liian pitkäksi aikaa, se tarvitsee siis hoitoa.

§6. Eläinten kohtelu. Pykälä kieltää eläimen liian kovakouraisen käsittelyn, sekä liiallisen rasittamisen ja kohtuuttoman ankaran kurin. Myös kärsimystä tuottava sitominen on kielletty. Lisänä määrätään, että lepo ja liikuminen on järjestettävä. (Eläinsuojelulaki 247/1996 §6.)

5.2.2 Muutoksia tulossa olevaan lakiin

Nykyinen eläinsuojelulaki on tullut voimaan vuonna 1996, eli 22 vuotta sitten. Tämän jälkeen tietomme eläinten tarpeista ja käsityksemme hyvästä kohtelusta on muuttunut ja laki on päivittämisen tarpeessa. Onneksi tähän on tulossa muutos, ja lain kokonaisuudistuksen valmistelu on meneillään maa- ja metsätalousministeriössä. Uudistuksen päätavoitteena on eduskunnan esityksen mukaan ”parantaa eläinten hyvinvointia ja selkeyttää eläinsuojelua koskevaa lainsäädäntöä.” Lakia pyritään myös muokkaamaan, jotta se vastaa paremmin nykypäivän vaatimuksia ja toteuttaa hyvin EU-lainsäädäntöä. (Eduskunta 2018.)

Ehdotetuista muutoksista keskeisimpiä eläinhoitolan pidon kannalta on muun muassa eläimen pitopaikan tilavaatimusten tarkentaminen lajikohtaisemmaksi ja eläinten pitäjällä on tulevaisuudessa oltava eläinten hoitoon soveltuva koulutus tai muu vastaava pätevyys. Lisäksi eläinten pitäjällä on velvollisuus varautua häiriötekijöihin, esimerkiksi tulipaloon. (Maa- ja metsätalousministeriö 2017.)

6 TYHJIEN MAATILARAKENNUSTEN SOVELTUVUUS UUSIOKÄYTTÖÖN ELÄINHOITOLANA JA PROJEKTIN KANNATTAVUUS

Kuten jo aiemmin tässä raportissa todettiin, eri rakennuksia jää maataloilla usein tarpeettomiksi. Soveltuvuus eläinhoitolaksi on pitkälti riippuvainen tilojen käytännön ominaisuuksista ja siitä, onko rakennus ylipäättään enää käyttökelpoinen. Esimerkiksi homeongelmat, rakenteiden kunto ja kosteus ovat ongelmia, jotka ovat saattaneet tehdä peruuttamatonta vahinkoa rakennukselle (Rinne 2010, 28). Eläinhoitoloissa tarvitsee olla normaali huonekorkeus, helppokulkuiset ovet ja toimivat viemäröinnit helppokäyttöisyyden vuoksi.

Kaikissa vanhoissa maatilarakennuksissa on tehtävä muutoksia oikeanlaisten tilojen saamiseksi, joissain rakennuksissa enemmän kuin toisissa. Tästä syystä voidaankin jo olettaa, ettei olla puhumassa halvasta saneerauksesta. Käytännöllisesti ajatellen, helpommalla saattaa päästä tilaamalla purkukoneet ja rakennuttamalla elementeistä uuden, tarkoitukseen soveltuvan rakennuksen. Hintakin saattaa mennä tasoihin remonttikustannusten kanssa, riippuen paikan koosta ja suunnitelluista asioista. Tässä raportissa olen kuitenkin tehnyt esimerkkisuunnitelman hyväkuntoisen parsinavetan muuttamisesta eläinhoitolaksi.

6.1 Kuluerät

Oletetaan siis lähtökohtien olevan hyvät; vesihuolto toimii hyvin navetoissa, joten vesihuolto toimii pienillä muokkauksilla hyvin myös hoitolalla. Puhdas vesi tulee jo toimivasta omasta porakaivosta, ilmastoinnin saa helpolla muokattua hyväksi hoitolan tarpeisiin ja lämmitys tulee jo valmiista hakkeella toimivasta lämmityskattilasta, joka jakaa lämmön myös maatalan päärakennukseen. Käytännössä remontin yhteydessä vanhat hyväkuntoiset tuotantolaitteet ja navetan osat voidaan pienellä summalla myydä jatkokäyttöön, sekä parsien takana olevat lantakourut voidaan käyttää hyödyksi viemäröinnissä. Lantakouruissa saatetaan joutua piikkaamaan lattiaa auki tarvittavan syvyyden saavuttamiseksi. Putkien laitto kouruihin, lattialämmityksen asennus ja lattian tasoittaminen parsien tasoon on varmasti yksi suurimmista kulueristä.

Toinen keskeinen kuluerä ovat asennustyöt ja materiaalikulut, muun muassa lattiamateriaalit ja putket, seinämateriaalit, sisäkattomateriaalit, uusi ovi vanhan mahdollisesti liian matalan oven tilalle, maalit, kalusteet, toimistotarvikkeet ja niin edespäin. Olen myös laskenut tekeväni mahdollisuuksien mukaan paljon remontista itse pienentääkseni maksettavia kuluja ja tarvittavan lainan määrää.

6.2 Kannattavuuslaskelma

Kannattavuuslaskelmassa (taulukko 5) ei ole laskettu tilan hankintakuluja, sillä tavoitteena on alkujaankin ollut eläinhoitolan perustaminen jo omistuksessa olevaan maatilarakennukseen, josta päätetään tehdä eläinhoitola. Saneerausikulut, eli tässä tapauksessa lainan määrä perustuu alueella toimivan urakoitsijan kustannusarvioon, jonka hän teki kuvailemani urakan perusteella. Ilman oikeaa saneerauskohdetta on vaikea arvioida kustannuksia, joten jokainen tapaus on erilainen ja laskelmat on tehtävä joka kohteelle erikseen. Jo muutaman neliön kokoero pinta-alassa vaikuttaa häkkien lukumäärään ja sitä myötä myös koko toiminnan kannattavuuteen. En myöskään sisällyttänyt laskelmiin mitään tukia.

Olemassa olevan omaisuuden arvoa olen laskenut niin, että rakennus on jo remontoitu kuntoon. Rakennuksen läheisyydessä on kaksi ulkotarhaa juoksutusta varten ja yrityksen nimissä on puutarhatraktori nurmikon leikkuuta ja lumen auraamista varten. Kalustoon olen laskenut myös sisällä olevan pyykinpesukoneen.

Taulukko 5. Katelaskelma

KATELASKELMA

Omaisuus	käypä arvo	poisto-%	poisto euroina
Rakennelmat	120000	5	6000
Ulkotarhat	5000	10	500
Koneet ja kalusto	21000	12	2520
YHTEENSÄ	146000		9020
Laina pankista	120000		
Oma pääoma	26000		

		kuukaudessa	vuodessa
Oma palkka		2000	24000
Oman pääoman korko	3 %	115	1380
TAVOITETULOS		2115	25380
Poistot		752	9020
Tulot ennen veroja		2867	34400
Verot	12 %	278	3330
RAHOITUSTARVE		3145	37730
Yrityslainojen korot	3 %	300	3600
A KÄYTTÖKATETARVE		3445	41330

KIINTEÄT KULUT (alv 0)		Kuukaudessa	Vuodessa
YEL-maksu	19 %	380	4560
Vuokra		450	5400
Sähkö ja lämmitys		100	1200
Vesi		50	600
Vakuutukset		83	1000
Jättemaksut yms.		75	900
Rakennusten ja kaluston kunnossapito		83	1000

Puhelin	42	500
Toimistokulut	25	300
Markkinointikulut	42	500
Lehdet, kirjallisuus, koulutus	20	240
B KIINTEÄT KULUT YHTEENSÄ	1350	16200

A+B MYYNTIKATETARVE	4795	57530
----------------------------	-------------	--------------

MUUTTUVAT KULUT (alv 0)	Kuukaudessa	Vuodessa
Kuluva tavara	50	600
Varaston täydennys	150	1800
MUUTTUVAT KULUT YHTEENSÄ	200	2400

LIKEVAIHTO		4995	59930
Arvonlisävero	24 %	1199	14383
KOKONAISMYNNIN TARVE		6194	74313

Taulukko 6. Tuotteiden myyntikatetaulukko kuukaudessa

TAUSTATIETOJA MYYNTIKATTEEN LASKEMISTA VARTEN

		Vuorokausi koira	Päivähoito koira	Vuorokausi kissa
A	Määrä/kuukausi	240	84	30
B	Myyntihinta/ kpl (verollinen)	26	17	10
C	ALV (vähennetään ed.)	5,03	3,29	1,94
D	Myyntihinta/kpl (veroton)	20,97	13,71	8,06
E	Aine- ja tarvikeostot /kpl (veroton)	1	0,5	0,5
F	Ulkopuoliset palvelut/ kpl (työkustannukset)	1	1	1

	Vuorokausi koira	Päivähoito koira	Vuorokausi kissa	Yhteensä
Myyntituotot (A x B)	6240	1428	300	7968
- Oikaisuerät (C x A)	1207,20	276,36	58,20	1541,76
= LIKEVAIHTO	5032,80	1151,64	241,80	6426,24
- Aineet ja tarvikkeet sekä ulkopuoliset palvelut (A x E + F)	241	43	16	300
= MYYNTIKATE	4791,80	1108,64	225,80	6126,24

6.3 Johtopäätökset laskelmista

Jotta eläinhoitola tekisi tuottoa, liikevaihdon pitäisi olla yli 4995 euroa kuukaudessa. Tavoite ylitetään, jos koiria on vuorokausihoidossa vähintään kahdeksan kuun jokaisena päivänä, päivähoitokoiria on neljä 21 päivänä ja hoitolalla on yksi kissa 30 päivää kuukaudessa. Jos kahdeksan vuorokausihoidossa olevaa koira muutetaan seitsemään, liikevaihdon määrä putoaa 4403,70 euroon, eikä eläinhoitola enää tuottaisi tarpeeksi. Tämä noin 30% käyttöaste on vielä jotenkuten saavutettavissa hiljaisina aikoina; lisämyyntiä kuitenkin tulee mahdollisista ruoka- ja leluostoksista. Sesonkiajalla kaikki mahdollisesti hiljaisen viikon menetetty tuotto kuitenkin korjaantuu takaisin ja lisätuotot syntyvät. Vertailun vuoksi laskin hoitolan täyden kapasiteetin yhdellä eläimellä häkissä liikevaihdoksi tulevan 16439,55 euroa kuukaudessa, jopa yli kolminkertaiseksi verrattuna 4995 euroon vähällä asiakasmäärällä. Eläinhoitola saisi siis käytännössä olla tyhjä kuukauden, jos se on ollut täynnä puolikkaan kuukauden verran. Näin tuskin käy, joten tuotot jäävät pahan päivän varalle säästöön ja toiminnan kehittämistä varten. Realistisesti ajatellen, hoitola tulee tuskin olemaan joka ikistä kisa-häkkiä myöten täynnä, mutta sesongin aikana päästään kyllä hyvin lähelle. Käyttöasteen alle kuitenkin varmasti mennään joinain kuukausina, riittääkö silloin sesonkien tuotot korvaamaan menetetyt? Jos liikevaihto putoaa puoleen niin sanotusta minimistä esimerkiksi kolmena kuukautena, tappiota tulisi silloin yhteensä 9639,36 euroa. Jos yksikin kuukausi on lähes täynnä, kolmen kuukauden tappiot tulee katettua. Tästä syystä toteankin yrityksen olevan kannattava, ihanteellisessa tapauksessa jopa tuottava yritys.

7 YHTEENVETO

Tässä raportissa olen pyrkinyt selvittämään, onko eläinhoitolan perustaminen vanhaan maatilarakennukseen kannattavaa ja kuinka työläs projekti olisi kyseessä. Kaikki on lähtenyt innostuksesta ja motivaatiosta kiinnostustani kohtaan, ja olenkin löytänyt hakemani vastaukset. Toteutin tutkimuksen teorian tasolla.

Tutkimusta tehdessäni käytin aikaa keskusteluun eri eläinhoitoloiden omistajien kanssa ja etsimällä tietoa kirjastosta sekä internetistä. Julkaisuja tutkimuksia ei varsinaisesta aiheesta löytynyt, mutta asiaan liittyviä dokumentteja pystyi hyvin käyttämään hyödyksi. Projektin aikana kävin läpi muun muassa yrityksen perustamiseen ja lakeihin liittyviä asioita, sekä tutkin virallisia tilastoja esimerkiksi tyhjien maatilojen määrästä. Myös keskustelut muiden yrittäjien kanssa olivat oikein antoisia. Yhdistettyäni dokumentit omakohtaisiin kokemuksiini ja keskusteluihin eri henkilöiden kanssa, sain kehitettyä itselleni sopivan pohjan tulevaisuutta varten.

Toimintaan sopivan maatilarakennuksen hankkiminen ja sen saneeraaminen eläinhoitolan käyttöön soveltuvaksi on suurin yksittäinen kustannuserä. Sopivan kohteen etsinnässä on otettava huomioon hinnan ja sijainnin lisäksi esimerkiksi kosteus- ja ilmanvaihto-ongelmat, sekä sisätilojen korkeus. Nämä vaikuttavat aloitusinvestoinnin suuruuteen huomattavasti ja sitä kautta koko hankkeen kannattavuuteen.

Luonnollisesti projekti on vasta teorian tasolla, joten esitetyt luvut ovat suuntaa antavia. Laskelmia tehdessäni huomasin, kuinka tärkeää on ottaa mahdollisimman hyvin kaikki huomioon, ja myös laskea osa hieman yläkanttiin. Kuitenkin itse asiakasmäärät totesin olevan hyvä laittaa minimimäärinä, sillä huomasin, kuinka riippuvainen yrityksen toiminta on sijainnista. On selvää, että sesonkiajalla yritys tulee mahdollisesti olemaan melko täynnä, mutta sesongin ulkopuolinen aika on se suurin osa vuodesta, joka pitää pystyä pitämään yritystä niin sanotusti pinnalla. Kaikki minimistä enemmän on vain positiivista ja tuottoa yritykselle, joten positiivisin mielin lähdän tulevaisuudessa toteuttamaan projektia käytännössä.

LÄHTEET

Bergström, S. & Leppänen, A. (2009). *Yrityksen asiakasmarkkinointi*. Edita.

Business Finland (n.d.). Yleistä tietoa. Haettu 21.4.2018 osoitteesta <https://www.businessfinland.fi/suomalaisille-asiakkaille/etusivu/>

Eduskunta (2018). Eläinsuojelulain uudistaminen. Haettu 16.5.2018 osoitteesta https://www.eduskunta.fi/FI/tietoaeduskunnasta/kirjasto/aineistot/kotimainen_oikeus/LATl/Sivut/elainsuojelulain-uudistaminen.aspx

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (2018). Maaseudun yritysrahoitus. Haettu 6.5.2018 osoitteesta <https://www.ely-keskus.fi/web/ely/maaseudun-yritysrahoitus2>

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (2014). Toimintaympäristön kehittämisyhteistyö. Haettu 6.5.2018 osoitteesta <https://www.ely-keskus.fi/web/ely/toimintaympariston-kehittamisyhteistyo>

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (2018). Yrityksen kehittämisavustus. Haettu 6.5.2018 osoitteesta <https://www.ely-keskus.fi/web/ely/yrityksen-kehittamisyhteistyo>

Elintarviketurvallisuusvirasto (n.d.). Koira ja kissa – eläinsuojelulainsäädäntöä koottuna. Haettu 13.5.2018 osoitteesta <https://www.evira.fi/globalassets/tietoa-evirasta/julkaisut/esitteet/elaimet/koira-ja-kissa-elainsuojelulainsaadantoa-koottuna.pdf>

Eläinlaitos HausKis (2010). Henkilökohtainen keskustelu eläinlaitoksen perustamisesta silloisen yrittäjän kanssa Eläinlaitos HausKisissä.

Eläinlaitos HausKis (n.d.). Yleistä tietoa. Haettu 20.2.2018 osoitteesta <http://www.koirahoitolahuittinen.fi/www-koirahoitolahuittinen-fi/>

Eläinsuojelulaki 247/1996. Haettu 19.5.2018 osoitteesta <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1996/19960247>

Eläinsuojelulaki 1477/2009. Haettu 19.5.2018 osoitteesta <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1996/19960247>

Finnvera (n.d.). Yleistä tietoa. Haettu 22.4.2018 osoitteesta <https://www.finnvera.fi/>

Hesso, J. (2013). *Hyvä liiketoimintasuunnitelma*. Kauppakamari.

Hjelt, Y. (2013). Koira- ja kissahotellit ovat loma-aikaan täynnä lähes viimeistä viikisikarvaa myöten. *YLE, Kotimaa*. Haettu 23.5.2018 osoitteesta <https://yle.fi/uutiset/3-6736060>

Impiö, J. (2016). Maatiloille ehdotetut 48 miljoonaa olivat liikaa valtiovarainministeriölle. *Maaseudun Tulevaisuus*. Haettu 6.1.2018 osoitteesta <http://www.maaseuduntulevaisuus.fi/politiikka/maatiloille-ehdotetut-48-miljoonaa-olivat-liikaa-valtiovarainministeri%C3%B6lle-1.145644>

Jaakonsaari, T. & Ojala, A. (2011). *Koiranomistajan oikeusopas*. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Jätelaki 646/2011. Haettu 12.5.2018 osoitteesta <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajan-tasa/2011/20110646?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=j%C3%A4telaki>

Kauppalehti (2018). Yrityshaku. Yritysten lukumääriä. Haettu 26.5.2018 osoitteesta <https://www.kauppalehti.fi/5/i/yritykset/yrityshaku/>

Kissahotelli Nasulampi (2018). Puhelu omistajan kanssa 6.5.2018.

Koirapäiväkotit Doghouse (n.d.). Yleistä tietoa. Haettu 20.2.2018 osoitteesta <http://www.doghouse.fi/>

Kuluttajansuojalaki 38/1978. Haettu 12.5.2018 osoitteesta <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajan-tasa/1978/19780038?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=kuluttajansuojalaki%27>

Laitinen, J. (2017). Suomessa enemmän tyhjiä kuin täysiä navettoja. *Keskisuomalainen*. Haettu 13.8.2017 osoitteesta <http://www.ksml.fi/tee-mat/sunnuntaisuomalainen/Suomessa-enemm%C3%A4n-tyhji%C3%A4-kuin-t%C3%A4ysi%C3%A4-navettoja/1008764>

Luonnonvarakeskus (n.d.). Kannattavuuskerroin. Haettu 23.5.2018 osoitteesta <https://portal.mtt.fi/portal/page/portal/taloustohtori/eufadnadvanced/taustatiedot/kannattavuuskerroin>

Luonnonvarakeskus (2018). Kannattavuuskerroin tuotantosuunnittain. Haettu 23.5.2018 osoitteesta https://portal.mtt.fi/portal/page/portal/taloustohtori/kannattavuuskirjanpito/aikasarja/Kannattavuuskerroin_tuotantosuunnittain

Maa- ja metsätalousministeriö (2017). Eläinsuojelulaki uudistuu, lakiehdotus. Haettu 23.5.2018 osoitteesta <http://mmm.fi/elainsuojelulaki>

Maankäyttö- ja rakennuslaki 132/199. Haettu 30.5.2018 osoitteesta <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1999/19990132>

Maaseudun Tulevaisuus (2017). PTT: Maatalouden ahdinko helpottaa hiukan. Haettu 27.1.2018 osoitteesta <http://www.maaseuduntulevaisuus.fi/maatalous/ptt-maatalouden-ahdinko-helpottaa-hiukan-1.184266>

Niemelä, T. & Karjaluo, H. (2012). *Monialainen yritystoiminta Keski-Suomen maataloilla vuosina 2005-2012*. Julkaisuja 285/2012. Kauppakorkeakoulu. Jyväskylän yliopisto.

Niemi, J. (2017). Tyhjät maatilarakennukset. Sähköpostiviesti tekijälle 24.7.2017.

Niemi, J. & Väre, M. (2017). *Suomen maa- ja elintarviketalous 2016/2017* Luonnonvara- ja biotalouden tutkimus 17/2017 Liitteet. Haettu 20.3.2018 osoitteesta http://jukuri.luke.fi/bitstream/handle/10024/538932/luke-luobio_17_2017.pdf?sequence=5&isAllowed=y

Nordea (n.d.). Asuntolainalaskuri. Apuja lainan maksun määrittämiseen haettu 10.5.2018 osoitteesta <https://www.nordea.fi/henkiloasiakkaat/palvelumme/lainat/asuntolainat/lainalaskuri.html>

Parikka, T. (2018). Suomessa on noin 700 000 koiraa. Haettu 26.5.2018 osoitteesta <http://www.stat.fi/tietotrendit/blogit/2018/suomessa-noin-700-000-koiraa/>

Rinne, H. (2010). *Perinnemestarin Remonttikirja*. Porvoo: WSOY.

Salon Seudun Sanomat (2018). Lemmikkieläinten suosio nousussa – ”Eivät saisi olla heräteostoksia”. Haettu 20.3.2018 osoitteesta <http://www.sss.fi/2018/03/lemmikkielainten-suosio-nousussa-eivat-saisi-olla-herateostoksia/>

Sarkiola, P. (2017). Suomessa ei murehdita koiran päivästä kuin Ruotsissa – ”Ei Suomessa tällaiset asenteet muutu”. Haettu 13.9.2017 osoitteesta <https://yle.fi/uutiset/3-9429485>

Schmidt-Röger, H. & Blank, S. (2008). *Vanhan koiran hoito*. Perhemediat.

Tilastokeskus (2016). Kotitalouksien kulutus. Haettu 26.5.2018 osoitteesta <http://www.stat.fi/til/ktutk/index.html>

Tilastokeskus (2018). Autoilevien kotitalouksien osuus vakiintunut, lemmikkien omistaminen lisääntyy. Haettu 26.5.2018 osoitteesta http://www.stat.fi/til/ktutk/2016/ktutk_2016_2016-11-03_tie_001_fi.html

Tilastokeskus (2018). Liikenne ja matkailu. Haettu 22.4.2018 osoitteesta <https://www.stat.fi/til/lii.html>

Tilastokeskus (2018). Muuksi eläinten hoidoksi luokiteltujen yritysten määrä Yritysrekisterin tilastojen perusteella, päivitetty 13.2.2018. Haettu 23.5.2018 osoitteesta <http://pxnet2.stat.fi/PXWeb/pxweb/fi/Toimipaikat/kalaskuri/?rxid=4813f8b5-3164-4b9f-9535-234ff6ea6af9>

Tuominen, K. (2016). *Benchmarking-käsikirja*. Kehityksen tie. Oy Benchmarking Ltd.

Turun kaupunki (n.d.). Rakennuslupa ja toimenpidelupa. Haettu 6.5.2018 osoitteesta <https://www.turku.fi/asuminen-ja-ymparisto/rakentaminen/rakentamisen-luvat/rakennuslupa-ja-toimenpidelupa>

Turun kaupunki (n.d.). Ympäristöterveydenhuollon lomakkeet. Terveystensuojelulain 13 §:n mukainen ilmoitus. Haettu 25.5.2018 osoitteesta <https://www.turku.fi/organisaatio/toimialat/ymparistotoimiala/ymparistoterveydenhuolto/ymparistoterveydenhuollon>

Turun seudun yrityspalvelupiste Potkuri (n.d.). Yrityspalvelupiste Potkuri. Haettu 23.5.2018 osoitteesta <http://www.investinturku.fi/bt/fi/cms.nsf/pages/B3AF614C91B852A9C2257E65002FD98B?opendocument>

Työ- ja elinkeinoministeriö (2018). Palkkatuki. Haettu 6.5.2018 osoitteesta http://www.te-palvelut.fi/te/fi/tyonantajalle/loyda_tyontekija/tukea_rekrytointiin/palkkatuki/index.html

Työ- ja elinkeinoministeriö (2018). Starttiraha – aloittavan yrittäjän tuki. Haettu 2.5.2018 osoitteesta http://www.te-palvelut.fi/te/fi/tyonantajalle/yrittajalle/aloittavan_yrittajan_palvelut/starttiraha/index.html

Ympäristöministeriö (2010). *Kotieläintalouden ympäristönsuojeluohje*. Ympäristöhallinnon ohjeita. Helsinki: Ympäristöministeriö.

Muokattu Eläinhoitola HausKiksen hoitosopimuksesta 2017

Lemmikkieläimen hoitosopimusmalli 2018

Lemmikin nimi:

Laji:

		Koira ( ) Kissa ( ) Muu:	
Ikä:	Rotu:	Steriloitu ( ) Kyllä ( ) Ei	

Omistajan yhteystiedot:

Nimi:	Puhelin:
Osoite:	

Varayhteyshenkilö:

Nimi:	Puhelin:
Nimi:	Puhelin:

Hoitoa koskevat tiedot:

( ) Rokotukset voimassa (todistus esitettävä lemmikkiä hoitoon tuotaessa)
Allergiat/Lääkitys

Koirat

Ulkoilutus:

( ) Kertaa päivässä	( ) Vain taluttimessa	( ) Ulkotarhassa
---------------------	-----------------------	------------------

Ruokinta:

( ) Kertaa päivässä	( ) Aamulla	( ) Päivällä	( ) Illalla
---------------------	-------------	--------------	-------------

Hoitolan ruoka:

( ) Josera: Festival	( ) Josera: Ankka/peruna	( ) Puhti (energiapitoinen)
( ) Jahti & Vahti Lammasriisi		
( ) Oma ruoka:		
Lemmikille saa antaa hoitolan herkkuja? Kyllä ( ) Ei ( )		

Kissat

Ruokinta:

Ruoka esillä jatkuvasti ( ) Kyllä ( ) Ei:

Hoitolan ruoka:

( ) Märkäruoka	( ) Kuivaruoka : Josera	( ) Oma ruoka
----------------	-------------------------	---------------

Lisätiedot hoitojaksoa koskien:

( ) Olen lukenut hoitosopimuksen ehdot ja hyväksyn ne.	
Omistajan allekirjoitus ja päiväys	Eläinhoitolan edustajan allekirjoitus

1. Tätä sopimusta on laadittu kaksi samanlaista kappaletta, yksi kummallekin osapuolelle
2. Eläinhoitola vakuuttaa hoitavansa lemmikkiä tässä sopimuksessa määritellyllä tavalla tässä sopimuksessa määritellyn ajan.
Lemmikin luovuttaja (asiakas) vakuuttaa, että hänen antamansa lemmikkiä koskevat tiedot ovat oikeat, lemmikillä on Elintarviketurvallisuusvirasto Eviran ohjeiden mukaisesti voimassaolevat rokotukset, että lemmikki ei sairasta mitään hänen tiedossaan olevaa tarttuvaa tautia hoitoon tuotaessa ja että hän on lemmikin omistaja tai hänellä on muutoin laillinen oikeus luovuttaa lemmikki hoitoon. Molemmat osapuolet sitoutuvat allekirjoituksellaan noudattamaan tämän sopimuksen ehtoja.
3. Koiran hoitoon sisältyy:
  - Koiran käyttöön tässä sopimuksessa määritelty huone.
  - Koiran ruokinta tässä sopimuksessa määritellyllä ruualla sekä ruokintakertojen määrät.
  - Koiran ulkoilutukseen sovitut toimintatavat.
  - Koiran perussiisteys eli tassujen huuhtelu sekä kevyt harjaus tarvittaessa.
  - Huoneen siivous päivittäin sekä aina tarvittaessa.
  - Koiran lääkitys asiakkaan ohjeiden mukaisesti asiakkaan toimittamilla lääkkeillä.
  - Tässä sopimuksessa erikseen sovitut palvelut hinnaston mukaan.
4. Kissan hoitoon sisältyy:
  - Kissan käyttöön tässä sopimuksessa määritelty huone.
  - Kissan ruokinta tässä sopimuksessa määritellyllä ruualla sekä ruokintakertojen määrät.
  - Huoneen siivous päivittäin sekä hiekkalaatikon tyhjennys, tarvittaessa.
  - Kissan lääkitys asiakkaan ohjeiden mukaisesti asiakkaan toimittamilla lääkkeillä.
  - Tässä sopimuksessa erikseen sovitut palvelut hinnaston mukaan.
5. Muiden eläinten hoitoon sisältyy:
  - Lemmikin käyttöön tässä sopimuksessa määritelty huone.
  - Lemmikin ruokinta tässä sopimuksessa määritellyllä ruualla sekä ruokintakertojen määrät.
  - Huoneen/häkin siivous päivittäin
  - Lemmikin lääkitys asiakkaan ohjeiden mukaisesti asiakkaan toimittamilla lääkkeillä.
  - Tässä sopimuksessa erikseen sovitut palvelut hinnaston mukaan.
6. Tässä sopimuksessa mainittu vuorokausihinta veloitetaan jokaiselta hoitopäivältä tuontipäivästä hakupäivään riippumatta tuonti- tai hakuajasta, kuitenkin niin, että klo 21 jälkeen tapahtuvasta noudosta veloitetaan myöhäisen noudon lisänä hinnaston mukainen hoitomaksu.
7. Mikäli lemmikki sairastuu tai loukkaantuu hoidon aikana, on eläinhoitolalla oikeus viedä lemmikki eläinlääkäriin hoidettavaksi. Mikäli lemmikin tila sallii, yrittää eläinhoitola ensin ottaa yhteyttä asiakkaaseen tai hänen sopimuksessa määrittämänsä yhteyshenkilöön. Eläinhoitolalla on oikeus veloittaa eläinlääkäriin antamasta hoidosta ja lääkityksestä aiheutuvat todelliset kulut matkakuluineen.
8. Hoito sekä mahdolliset muut kustannukset on maksettava viimeistään lemmikkiä noudettaessa.
9. Mikäli lemmikkiä ei noudeta sovittuna ajankohtana eikä uutta ajankohtaa ole sovittu, on eläinhoitolalla oikeus toimia lemmikin suhteen kuin lemmikki olisi löytöeläin. Lemmikki toimitetaan omistajan/haltijan kustannuksella löytöeläinsuojaan 10 vrk:n kuluttua hoitojakson päättymisestä, tällöin eläinsuojelulain 15§ astuu voimaan. Omistajalta/haltijalta veloitetaan jo sovittu hoitojakso, 10 lisävuorokautta, siirto ja löytöeläinsuojan veloittama maksu.
10. Mikäli lemmikki sairastuu, vahingoittuu, katoaa tai kuolee eläinhoitolan tuottamuksellisen tai tahallisen toiminnan seurauksena, on asiakkaalla oikeus todellisten välittömien kustannusten suuruuteen korvaukseen.
11. Lemmikin hoitoon liittyvä reklamaatio on suoritettava viikon kuluessa (7 vrk) hoitojakson päättymisestä kirjallisesti.